

aniž by bylo lze napadati jeho výrok, není-li stížen právním omylem. Takové rozhodnutí učinil i soudní dvůr v souzeném případě, vysloviv, že podezření proti svědkyni trvá dosud, byť i řízení proti ní bylo zastaveno. Vadnost tohoto výroku stížnost nedokazuje pouhým tvrzením, že by státní zastupitelství nebylo navrhlo zastavení řízení, kdyby tu byla i sebe menší dávka podezření proti svědkyni z pachatelství neb spolupachatelství; vždyť nezáleží na tom, z jakých důvodů státní zastupitelství upustilo od trestního stíhání, nýbrž jde toliko o to, zda podle přesvědčení soudu tu je podezření, že se svědek na trestném činu zúčastnil; jelikož soudní dvůr v případě, o nějž tu jde, tento předpoklad zjistil, nepochybil, pokud s ohledem na předpis čís. 1 § 170 tr. ř. svědkyni nevzal do přísahy.

Čís. 3211.

O svádění ku zločinu podle § 9 a 105 tr. zák. lze mluvit toliko tehdy, když jednání sváděcího se neslo právě a jedině k tomu cíli, by byl sveden k stranictví nebo porušení povinnosti úředník rozhodující přímo o veřejné záležitosti aneb spolupůsobící na rozhodování jeho věcnou přípravou anebo tím, že dal aneb měl dát podnět k zavedení řízení a rozhodování příslušným úřadem.

Pokud sem nespadá působení finančního úředníka na ostatní členy komise.

Trestná pomoc je možná až do realizace zločinného záměru.

(Rozh. ze dne 30. června 1928, Zm II 125/28.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 23. dubna 1927, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými Otakar Ch. zločinem bezvýsledného svádění ke zločinu svádění ku zneužití úřední moci podle § 9 a 105 tr. zák. a Arnoštka Ch.ová spoluvinou na tomto zločinu ve smyslu § 5, 9 a 105 tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a věc vrátil soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti obžalovaných, dovolávající se číselně důvodů zmatečnosti čís. 5, 9 a) a 10 § 281 tr. ř., nelze upřít úspěchu. Vývody stížnosti nelze se zabývat, pokud se snaží dokázat, že tu skutková podstata zločinu vydírání ve smyslu § 98 b) tr. zák. nemůže přijít v úvahu, vždyť stěžovatelé byli uznáni vinnými zločinem bezvýsledného svádění k zločinu podle § 105 tr. zák., pokud se týče pro spoluvinu na tomto činu

a může podle ustanovení § 281 a 282 tr. ř. toliko tento odsuzující výrok zmateční stížností obžalovaných býti napádán. Nelze ani uvažovati o námitkách stížnosti, pokud ve směru hmotněprávním v příčině tohoto zločinu dovozuje, že svádění ke zločinu podle § 105 tr. zák., dokonce osobou již předem ochotnou, přijmouti dar, je právně nemožným; vždyť zrušovací soud ve svém rozhodnutí ze dne 1. července 1927, č. j. Zm II 10/27, projevil názor opačný a jest tento právní názor závadným pro další řízení v první stolici, aniž bylo podle čtvrtého odstavce § 293 tr. ř. stížnosti dovoleno, proti tomuto rozhodnutí dále brojiti. Právein vytýká však stížnost, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř. zmatečnost tohoto výroku pro mylný výklad zákona ve směru jiném. Ke skutkové podstatě zločinu podle § 105 tr. zák. vyhledává se totiž — mimo jiné tu v úvahu nepřicházející případy — by pachatel hleděl svěsti darem k stranictví nebo k porušení úřední povinnosti jakéhokoliv úředníka v případech rozhodování ve věcech veřejných; předmětem tohoto zločinu jest tedy jakýkoli úředník, jemuž náleží jakýkoli úkon související s tím, zda a jakým způsobem nebo směrem rozhodne se o veřejné záležitosti, tedy nejen úředník, který o veřejné záležitosti rozhoduje přímo sám, nýbrž podle ustálené judikatury zrušovacího soudu i úředník, který taková rozhodnutí věcně připravuje, nebo při nich spolupůsobí, na příklad tím, že dává nebo podle povinnosti má dáti podnět k zavedení řízení a rozhodování příslušným úřadem. Těmito předpoklady je i jasně naznačen směr, jímž se musí nésti úmyslná činnost pachatele, jenž svým působením hledí svěsti (§ 9 tr. zák.) osobu jinou, v souzeném případě Jakuba R-a, k tomu, by se dopustila zločinu svádění k zneužití moci úřední ve smyslu § 105 tr. zák.; skutková podstata § 9 tr. zák. totiž vyžaduje, by byla jiná osoba vyzývána k určitému konkrétnímu činu trestnému, a je tedy nasnadě, že by o svádění — scil. neúspěšném — k zločinu podle § 105 tr. zák., pokud se týče i o spolupvině na tomto svádění bylo lze mluvit toliko tehda, kdyby se jednání svádějícího (jeho pomocníka) neslo právě a jedině k tomuto cíli, by byl vůli osoby, na niž bylo působeno, dán směr, § 105 tr. zák. předpokládáný, totiž by hleděla tato osoba svěsti darem k stranictví neb porušení povinnosti úředníka o veřejné záležitosti přímo rozhodujícího aneb na tomto rozhodování úkony shora blíže naznačenými spolupůsobícího. Jakékoli působení darem na úředníka, by porušil úřední povinnost ve směru jiném, nenaplnuje § 105 tr. zák., a v důsledcích toho nejde pak ani o svádění k tomuto zločinu podle § 9 a 105 tr. zák., když svádějící ve svůj úmysl nepojal veškeré tu vyznačené náležitosti § 105 tr. zák. Tyto právní náležitosti nepostřehuje nalézací soud, pokud v rozsudku vyslovuje názor, že »každý pokus stěžovatele Otakara Ch-e«, roz. v příčině působení, by k superrevisi nedošlo, »musel by býti spojen s porušením jeho povinnosti úřední«, po případě s porušením »úřední povinností jiných členů komise«; a že tato povinnost — roz. »úřední« — se zakládá již na všeobecném slibu všem úředníkům společném o věrném plnění služebních povinností a o věrnosti republiky Čsl. ve smyslu slibu ze dne 7. února 1919«. Napadený rozsudek takto podkládá před-

pisu § 105 tr. zák. význam širší, jakoby již kterékoli působení na úředníka darem k porušení jeho úřední povinnosti vůbec a v nejširším smyslu slova již zakládalo skutkovou podstatu § 105 tr. zák., kdežto ve skutečnosti, jak dovozeno, trestní sankce § 105 tr. zák. se omezuje toliko na určité vytýčený okruh této úřední povinnosti, totiž — v souzeném případě — na »rozhodování ve věcech veřejných« v rozsahu v úvodu tohoto rozhodnutí blíže naznačeném. Že se závadná činnost svádějících — stěžovatelů — nesla právě a jediné k tomu, by Jakub R. svěsti hleděl stěžovatele Otakara Ch-e k porušení povinnosti úřední, pokud se pohybuje v mezích »rozhodování veřejných záležitostí«, rozsudek nezjišťuje; ba nezjišťuje ani, zdali Ch. vůbec takovou zvláštní funkci »rozhodovati ve veřejných záležitostech« v tomto konkrétním případě v oboru své vešobecné úřední vlastnosti vyvinouti mohl; neboť prohlašuje se v rozsudku, že soudu »není známo, jakých prostředků k zamezení super-revise Ch. zamýšlel použití a jakými cestami chtěl svého cíle dosáhnouti«. V této spojitosti zmiňuje se rozsudek o »nepravidelných cestách«, které stěžovateli Otakaru Ch-ovi zajisté byly volny, a uvádí jako příklady, že »tak mohl učiniti potlačením, dodatečným odstraněním neb paděláním interní zprávy; anebo působením na ostatní členy komise, s nimiž byl ve společenských stycích, jež mu patrně poskytovaly možnosti, pokusiti se o získání toho kterého člena pro své plány«; leč tyto počiny nemají nic společného s »rozhodováním veřejných záležitostí stěžovatelem Ch-em«; vždyť, pokud by stěžovatel byl potlačil, dodatečně odstranil neb padělal onu interní zprávu, o níž svědek inž. Václav V. uvádí, že je jejím autorem a kterou patrně odevzdal, jak nutno alespoň podle jeho údaje za to míti, již dne 22. září 1925 berní správě v Z., přičil by se zajisté takový skutek zásadám o chování se úředníka s hlediska kárného, ba mohl by třeba i naplniti skutkovou podstatu některého trestného činu podle všeobecného trestního zákona, na příklad § 199 d) aneb 320 f) tr. zák. a pod.; nikdy by však neodpovídala taková činnost pojmu »rozhodování veřejných záležitostí« podle § 105 tr. zák., poněvadž takovéto odstranění neb padělání oné zprávy nemá nic společného s rozhodováním, »zda má dojíti k superrevisi«, ani s úředním připravováním takového rozhodnutí, nýbrž bylo by skutkem, jehož se mohl dopustiti i kterýkoli neúředník, a jehož provedení by bylo stěžovateli vlastně toliko usnadněno následkem jeho zaměstnání jako úředníka v resortu finančním a tím podmíněného přístupu k oné listině, která by nebyla v rozhodné době v jeho úschově (§ 102 c) tr. zák.) — nýbrž v úschově berní správy.

S téhož hlediska sluší posuzovati i kterékoli využitkování známostí a konexí úředních Ch-em a působení na jiné úředníky, by se snad dopustili nějaké — v rozsudku ovšem blíže neurčené — nepřístojnosti; takové jednání mohlo by snad poukazovati na příklad ke skutkové podstatě přečinu podle třetího odstavce § 2 zákona o úplatkářství, nikdy však by nebylo lze říci o stěžovateli, že »rozhoduje o veřejných záležitostech«, kdyby toliko soukromě na jiného úředníka působil jakýmsi dosud nevysvětlitelným způsobem, by k superrevisi nedošlo. V důsledcích

toho bylo by pojmově i vyloučeno svádění k zločinu § 105 tr. zák. podle § 9 tr. zák. a spoluvina na tomto svádění podle § 5 tr. zák., pokud by se působení stěžovatelů na Jakuba R-a bylo neslo k tomu cíli, by byl Otakaru Ch-ovi poskytnut dar v příčině počinů shora uvedených. Rozsudek uvažuje ovšem ještě o třetí možnosti, totiž o tom, že »rozhodnutí berní správy přirozeně závisí na tom, jak je dotyčný referent informován, a poněvadž referent je odkázán se svou informací převážně na písemné a ústní zprávy členů komise, že by se mohl návrh Ch-e jako člena nejzapracovanějšího státi snadno rozhodným«. Podle právních zásad shora vylíčených mohla by taková informace Ch-ova býti posuzována jako »zjednávání podstatného podkladu pro rozhodování veřejné záležitosti jiným k tomu povolaným úředníkem« podle § 105 tr. zák.; avšak nehledíc k tomu, že by se v tomto směru musel nalézací soud nezbytně předem vypořádati s obsahem zprávy ministerstva financí, prohlásivší, že Ch. »neměl práva rozšířiti o své újmě revisi i na léta předcházející, a nebyl tudíž ani oprávněn a ani nebyl s to učiniti opatření, by se superrevise konala neb nekonala«, uvádí rozsudek i tuto možnost toliko jako »eventualitu«, aniž by mu bylo známo, zdali právě touto cestou chtěl dosáhnouti svého cíle. Ani tu proto rozsudek neobstojí, pokud nezjišťuje přesně a zřetelně, předem v příčině § 105 tr. zák., zdali takové nepřímé spolupůsobení Ch-e při rozhodování veřejné záležitosti, o níž tu jde, podle oboru jeho úředních funkcí skutečně přišlo v úvahu, a dále v příčině § 9 a § 105 tr. zák., pokud se týče i § 5 tr. zák., zdali se též činnost obžalovaných nesla právě k tomuto cíli, by přiměli Jakuba R-a k tomu, by Otakaru Ch-ovi poskytli dar schválně za účelem, přiměti Ch-e k spolupůsobení takto naznačenému. Zmateční stížnosti obžalovaných, jež vady tyto z části výslovně vytýká, z části k nim celým obsahem vývodů alespoň jasně poukazuje, bylo proto vyhověti a uznati za předpokladů § 5 novely k trestnímu řádu již v zasedání neveřejném, jak se stalo, aniž bylo třeba pouštěti se do rozboru různých s hlediska formálního vznesených výtek stížnosti. Tolik dlužno ještě připomenouti, že stížnost je na omylu, pokud se domnívá, jakoby snad právoplatně bylo již rozhodnuto, že čin obžalovaným za vinu daný není ani podvodem ani vydíráním, ani úplatkářstvím neb útiskem. Tím, že se věc vrací soudu prvé stolice k novému projednání a rozhodnutí, je soud ovšem vázán právními názory v rozhodnutí zrušovacího soudu projednanými, jinak má však plnou volnost ba povinnost, by činnost obžalovaných na podkladě skutkového stavu při novém přelíčení zjištěného — případně od dosavadního stavu odchylného — posuzoval v základě § 262 a 267 tr. ř. podle všech pro konkrétní případ v úvahu přicházejících právních hledisek. A tu budiž ještě poznamenáno, že by na příklad pro skutkovou podstatu zločinu podvodu, na kterou obžaloba zní, nepadal vůbec na váhu onen pro zločin § 105 tr. zák. ovšem tak důležitý rozdíl mezi úředními povinnostmi stěžovatele vůbec a úkony týkajícími se určitého odvětví těchto povinností, totiž rozhodování ve veřejných záležitostech, nýbrž že by tu (ovšem za ostatních zákonem v § 197 tr. zák. a násl. vyhledávaných předpokladů) stačilo listivé předstírání.

stěžovatele, že »vůbec může a chce mocí svého úředního postavení něco podniknouti, by k superrevisi nedošlo«. Pokud se týče zločinu podle § 98 b) tr. zák., přicházel by tento v úvahu podle toho, jaký smysl a účel by soud zjistil ohledně závadných výroků obžalovanými vůči R-ovi pronesených. Pokud se posléze stížnost domnívá, že u Arnoštky Ch-ové nelze mluvit o o spoluvině na zločinu jejího muže, poněvadž činnost tohoto (nedokonané svádění Jakuba R-a) byla ukončena dříve, nežli počala závadná činnost stěžovatelky, sluší připomenouti, že trestná pomoc je možná až do realizace zločinného záměru, který byl by býval v souzeném případě realizován teprve skutečným poskytnutím (nabízením) částky 30.000 Kč se strany R-a.

Čís. 3212.

K platnosti ustanovení za obecního zřizence není zapotřebí, by byl vzat do přísahy.

Ochrany § 68 tr. zák. požívá, kdo byl usnesením obecního zastupitelstva ustanoven výpomocným obecním strážníkem, pověřen v š e o b e c n o u službou dozorčí a policejní a jako takový dostal od starosty obce příkaz k hájení regulovaných břehů před poškozováním drůbeží a k zajímání drůbeže břehy poškozující, třebas nebyl vzat do přísahy a nebyl opatřen úředním šatem (odznakem).

(Rozh. ze dne 2. července 1928, Zm II 75/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 13. prosince 1927, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle § 81 tr. zák. a přestupkem podle § 312 tr. zák.

Důvody:

Stížnost, uplatňující pouze důvod zmatečnosti podle čís. 9 a) § 281 tr. ř., je bezdůvodna. Předně se příčí rozsudkovým zjištěním, jež při dovolávání se hmotněprávního důvodu zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř. jsou závazna, tvrzení, že J. byl ustanoven jako obecní dozorčí orgán bez usnesení obecního zastupitelstva. Zjišťujeť nalézací soud z přípisu obecního úřadu v B. ze dne 27. srpna 1927 výslovně, že J. byl usnesením obecního zastupitelstva ustanoven nejen polním hlídačem, nýbrž zároveň i podpůrným obecním služebníkem a pověřen službou dozorčí a policejní za nemocného obecního strážníka Václava H-ého. Opačné tvrzení zmatečnou stížností musí proto zůstat bez povšimnutí. Dále zjišťuje nalézací soud, že J., jako výpomocný obecní strážník, nikoli jako polní hlídač, obdržel od starosty obce příkaz k hájení zregulovaných břehů Litavky před poškozováním drůbeží a k zajímání drůbeže břehy poškozující. Ochranu podle § 68 tr. zák. nelze výpomocnému obecnímu strážníku odepřít proto, že nebyl vzat do přísahy. Neboť § 68 tr. zák.,